

Aprofitem els recursos naturals del país

Jose Carlos GONÇALVES i Iolanda FERNÁNDEZ i GARCIA

Bon dia i benvinguts,

Realment la 34a diada Andorrana a Prada de Conflent no podria tenir un títol més afí a la nostra empresa, de fet, podria ser perfectament el nostre lema ... I com bé deia la proposta de temes de la SAC ... *tot andorra és un arbre*.

Som una empresa familiar fundada l'any 2000. El fundador prové d'una família ja dedicada als treballs forestals al seu Portugal natal, per tant l'ofici li corre per les venes. Treballant per aquella època a Andorra de jardiner, va veure la necessitat d'omplir el buit que hi havia amb una empresa especialitzada, amb maquinària i personal qualificat per donar sortida a la matèria prima, que aleshores no es tractava, i fer un aprofitament sostenible de la fusta i les restes vegetals, que és el que es fa ara.

Des del començament hem pensat en verd. Sabíem que la matèria prima hi era i per tant calia tractar-la, mimar-la i valoritzar-la, sempre de manera sostenible. L'evolució de l'empresa ha estat exponencial, passant de dos treballadors als entre dotze i catorze que té en l'actualitat. Hem participat de grans projectes de país, com la tala i posterior reforestació del bosc del Tosquer després de l'incendi, l'obertura de línies per a telecabines i pistes d'esquí a les estacions del país, sempre sota les ordres i supervisió dels enginyers corresponents i del ministeri de Medi Ambient. I també amb actuacions realitzades amb caràcter d'urgència, prioritzant-les davant altres feines quan les tempestes i/o ventades han causat danys relacionats amb els arbres.

En els més de vint anys de vida s'han realitzat treballs de silvicultura i neteja forestals en unes 1.000 ha per als set Comuns i uns 80.000 ml de neteja forestal i plantació en cursos de rius per al Govern, a més de treballar també en moments puntuals a Espanya i França. Els treballs es realitzen sempre sota la supervisió d'enginyers forestals, implementant a cada zona un tractament diferent segons necessitats, plantació, reforestació, etc, respectant sempre al màxim l'entorn tant d'hàbitat com de la comunitat. Disposem d'una àmplia experiència per oferir sempre el millor servei, gràcies als nostres mitjans humans i materials, ens adaptem a les necessitats de cada entitat o client, vetllant sempre pel bon acabament dels treballs.

Som pioners en la producció d'estelles per a calderes de calefacció, amb una clara finalitat

de donar sortida a la matèria prima resultant de les feines de tala selectiva, trituració i conversió en biomassa d'origen vegetal. Amb un estalvi de més del 60% respecte d'altres combustibles contaminants.

Els boscos andorrans tenen un gran valor paisatgístic, proteccionista (allaus, etc.) i comercial per la gran qualitat i quantitat de fusta, els dos primers valors es treballen amb les actuacions anuals realitzades pels Comuns però el tercer valor al nostre entendre no es treballa suficientment. Actualment no es treu fusta vella, la qual cosa donaria aire al bosc i deixaria pas a la regeneració natural guiada, cosa que permetria la crescuda dels nous exemplars. També cal remarcar que això reduiria el risc d'incendi, ja que actualment arriben les zones boscoses a proximitat de zones habitades, amb el perill que això suposa. Els boscos d'Andorra estan cada vegada més envellits, ja que no s'ha

actuat de forma profunda en els darrers 50-70 anys i no hi ha, ara per ara, una visió de futur en els treballs que es realitzen.

Al nostre entendre caldria promoure un nou pla estratègic comú, de les set parròquies, per treballar en profunditat les necessitats a futur, enfocant els treballs forestals no només des del punt de vista visual (silvicultura) sinó regeneratiu. L'enfoc dels treballs beneficiaria els Comuns, ja que en traurien un benefici econòmic de la venda de la fusta i això faria que el cost dels treballs forestals es reduís, cosa que permetria també una major i real inversió en la superfície forestal. Aquesta feina s'hauria de fer amb personal i maquinària especialitzada i totalment adaptada a la idiosincràsia dels boscos del país.

Tanmateix cal tenir en compte l'aprofitament, que ja es fa en petita escala, de l'estella, producte de la trituració del tronc, sense cap mena de tractament químic per alimentar calderes de biomassa. La nostra empresa ha estat pionera en la producció d'estella km 0, treballant en la millora de la qualitat final del producte amb l'adquisició de maquinària cada cop més específica per obtenir una bona qualitat d'estella. En l'actualitat subministrem al Govern en les dues calderes que té instal·lades i a alguns particulars. L'estella produïda al país té un alt poder calorífic ja que la fusta en altitud (pi roig) és ideal per la seva

Caiguda d'arbres a causa de les ventades

Superpoblació d'arbres

Arbres vells que impedeixen la bona crescuda dels nous exemplars

densitat i poca escorça, i pel baix grau d'humiditat en l'ambient fa que l'assecat de la fusta triturada (estella) sigui òptim en poc temps. Això ens permet produir una estella de gran qualitat.

Segons estudis la producció de biomassa de manera sostenible, es podria situar en unes 3.000 tones anuals. Actualment se'n fan unes 1.000 Tn; per tant, es pot treballar en aquesta forquilla de 2.000 Tn, sempre actuant de manera sostenible, i arribar a unes 5.000 Tn també sense problema, treballant altres zones gens explotades de moment. S'ha de buscar l'equilibri per tal d'evitar que amb ventades fortes com s'estan produint darrerament no es produeixi la caiguda d'aquests arbres. Ara es comença a parlar de crear marques de fusta nacional per tal d'ajudar a gestionar els boscos i reduir així el risc d'incendi, la qual cosa ja s'havia fet en el seu temps. Aquest tema el portem en cartera des de fa anys...

Hem picat pedra i ho seguirem fent. Pensem seriosament que cal enfocar els treballs forestals des d'un altre prisma, considerar-los una inversió i no una despesa, com fan ara les Administracions públiques. Actualment caldria una aposta ferma per l'aprofitament de la biomassa; veiem com s'impulsen altres energies renovables i aquesta de km 0, que la tenim a l'abast, no sempre s'aprofita, la majoria de restes vegetals o s'exporten o es cremen, i se'n malbarata la utilització. Això fa que els boscos estiguin semiabandonats, les Administracions aposten de manera discreta la majoria i d'altres gens. El fet d'aprofitar els beneficis obtinguts per la venda de la fusta vella els donaria opció a fer més actuacions. De dades, estadístiques, estudis se'n fan i se'n podrien fer tants com vulgueu, però nosaltres no som especialistes i tampoc és la nostra feina. El que sí que sabem és que som els que estem a peu d'obra, i les ganes de continuar invertint, no sempre fàcil, i les ganes de treballar hi són!!!!

Falta un pla estratègic nacional actualitzat que doni continuïtat per poder mantenir

Reforestació en zones concretes segons necessitats

Fusta procedent de les neteges selectives en procés d'assecat per a futura trituració i conversió en biomassa

Estella estocada en procés de assecatge

l'estructura empresarial que tant ens ha costat aconseguir. També cal mencionar l'equip de persones que treballen amb nosaltres i la seva dedicació i professionalitat, sense les quals les idees es quedarien en idees. Per finalitzar vull dir que estem i estarem a disposició per a noves propostes sempre en línia amb la bona praxi i el *savoir faire* que hem demostrat en tots aquests anys de feina.

I també vull aprofitar per agrair l'oportunitat que se'ns ha donat de participar en aquesta jornada. Gràcies!!!!

Encamp, 15 d'agost de 2021

Jose Carlos Gonçalves i Iolanda Fernàndez i Garcia,
Tot Boscos – Avet Negre, SL